

WIE DE JEUGD HEEFT, HEEFT DE TOEKOMST

onze ambities voor onderwijs & kindontwikkeling in Parkstad

oktober 2022

Stadsregio Parkstad Limburg

INHOUDSOPGAVE

#1. AANLEIDING & PROCES - waarom en hoe?	4
#2. ONZE VISIE OP ONDERWIJS & KINDONTWIKKELING - strategische hoofdlijn	8
#3. PLAN VAN IMPACT - onze zes opgaven	12
BIJLAGEN	
#4. PARKSTAD IN CIJFERS & BEELDEN - context & tijdlijn	28
#5. POSITIONERING - rollen en krachten benutten	34

Eén boek, één pen, één kind en één leraar kunnen de wereld veranderen. Dat zijn niet onze woorden maar die van de Pakistaanse Malala Yousafzai die ze op haar zestiende verjaardag, op 12 juli 2013, uitsprak in de vergaderzaal van de Verenigde Naties. Maar ze zijn in onze regio net zo waar als in de rest van de wereld. Goed onderwijs gaat over de kansen van kinderen op gezondheid, succes, geluk en liefde in het leven. Kansen waarop ieder kind recht heeft en waarvoor wij als gemeentes staan.

Dat het niet vanzelfsprekend is dat ieder kind die vliegende start maakt, weten we ook. Te veel kinderen in onze regio groeien op in gezinnen waar armoede, gezondheidsproblemen en onveiligheid aan de orde van de dag zijn. Wij stellen ons ten doel dat al onze kinderen straks dezelfde kansen hebben om hun dromen na te jagen.

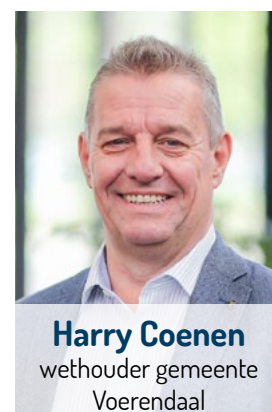
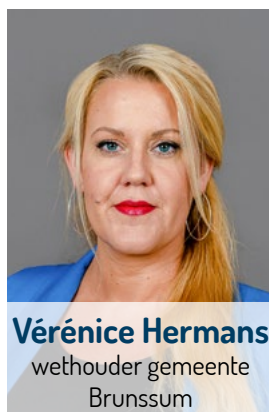
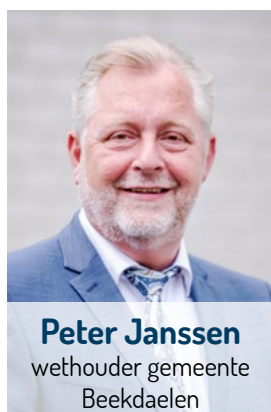
Daarvoor zijn we bereid zelf de handen ineen te slaan maar hebben we bovenal onze partners de komende tijd allemaal keihard nodig. Daarom is dit visiedocument tot stand gekomen dankzij de input van tientallen

partners binnen en rondom het onderwijs, de zorg en ondersteuning. Samen stellen we heldere doelen en gaan we op zoek naar nieuwe partners binnen en buiten de regio. Zo genereren we nieuwe creativiteit en kracht waarmee we van betekenis kunnen zijn in de leefwereld van de peuters tot (jonge) werkzoekenden op een dynamische en complexe Euregionale arbeidsmarkt.

Malala werd in 2014, op haar 17e, de jongste winnaar ooit van de Nobelprijs voor de Vrede. Daarmee deed ze iets schijnbaar onmogelijks.

Onze regio worstelt al decennialang met een opeenstapeling van achterstanden waardoor te veel mensen hun potentieel in het onderwijs en op de arbeidsmarkt niet kunnen waarmaken. Voor ons ligt daarom een enorme opgave en een enorme verantwoordelijkheid. Maar ook de historische kans om een nieuwe generatie écht gelijke kansen te bieden. Een onwaarschijnlijk grote opgave? Zonder twijfel.

Maar in een wereld waarin een tienermeisje een Nobelprijs wint, mag van ons niets minder verwacht worden dan te durven en te doen.

#1

AANLEIDING & PROCES

(waarom en hoe doen we dit?)

AANLEIDING

> De zeven Parkstad-gemeenten zien dat er **VEEL GOEDS GEBEURT** op het gebied van onderwijs en kindontwikkeling

Tegelijkertijd staat Parkstad voor grote uitdagingen die om **MÉÉR IMPACT** vragen

>>> Een gezamenlijke **STIP OP DE HORIZON** (een gedeelde visie voor Parkstad) ontbreekt

(MÉÉR) STURING op de belangrijkste opgaven/doelen is cruciaal voor meer impact

PROCES TOTSTANDKOMING AMBITIEDOCUMENT

WAT is op regionaal niveau nodig om opgroeiende generaties in Parkstad Limburg maximale kansen te bieden om economisch & maatschappelijk zelfstandig te participeren in onze samenleving?

WELKE strategische doelen moeten op Parkstad-niveau centraal staan?

Het resultaat: een strategische aanvulling/versterking op bestaand beleid en plannen. Een gezamenlijk kompas voor meer impact op het schaalniveau van Parkstad.

CO-CREATIEF PROCES

1. INPUT

- voorbereiding
- desk research
- interviews
- groepsgesprekken

2. CONCEPT

- concept hoofdlijn
- presentatievorm

3. REFLECTIE

- reageren op concept
- verwerking feedback

4. LANCERING

- vormgeving
- vaststelling
- lancering
- samen aan de slag!

DEELNEMERS

In dit boeiende proces leverden tientallen deelnemers hun input om tot een breed gedragen regionale visie en ambitie te komen voor onderwijs en kindontwikkeling in Parkstad Limburg. We danken alle mensen die de moeite hebben genomen input te geven of ons van kritische en positieve reflectie te voorzien. Dit plan markeert tevens het startpunt voor verdere samenwerking!

VERTEGENWOORDIGDE ORGANISATIES IN DIT PROCES

ACADEMISCHE WERKPLAATS PUBLIEKE GEZONDHEID LIMBURG | AOB | BS BOCHTOLTZ | BROEKLANDCOLLEGE | BUREAU VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN PARKSTAD LIMBURG | CHARLEMAGNE COLLEGE EIJKHAGEN | CMWW | EDUCATIEVE AGENDA LIMBURG | EMMACOLLEGE | GEMEENTE BEEKDAELEN | GEMEENTE BRUNSSUM | GEMEENTE HEERLEN | GEMEENTE KERKRADE | GEMEENTE LANDGRAAF | GEMEENTE SIMPELVELD | GEMEENTE VOERENDAAL | GGD ZUID LIMBURG | HUMANKIND KINDEROPVANG EN -ONTWIKKELING | INNOVO | ISK BRUNSSUM | JENS | KC OIRSBEK | KINDANTE | KINDEROPVANG NUTH | KINDEROPVANG PARKSTAD | KIRSCHNER-ED | LVO | MAASTRICHT UNIVERSITY | MINISTERIE OCW | MOVARE | NATIONAAL PROGRAMMA HEERLEN-NOORD | PEUTEROPVANG HEERLEN | PO IN ACTIE | REGIONALE AANPAK VSV | RESEARCHED | SAMENWERKINGSVERBAND PASSEND PRIMAIR ONDERWIJS PARKSTAD | SAMENWERKINGSVERBAND PASSEND VOORTGEZET ONDERWIJS PARKSTAD | SINT-JANSCOLLEGE | STADSREGIO PARKSTAD LIMBURG | SVOIPL | TECHNIEKCOLLEGE PARKSTAD LIMBURG | TRENDBREUK | VISTA COLLEGE | EN VELE ANDEREN

Andrew Simons

Ankie Pihler

Bert Nelissen

Bertina Cobbenhaegen

Carmen Debets

Christiane Beaumont-Peters

Claire van der Velden

Daphne Burgerhof

Door van Rhenen

Doreen Kersemakers

Eline Willems

Ellen Hensen

Esger van Baest

Eugène Bernard

Francien Reijnders

Hans Meijer

Jan van de Ven

John Raeven

Joyce Dahlmans

Karin van Hoof-Sobczak

Leon Vaessen

Lidy van der Goot

Lixel Bevk

Lucy van der Heijden

Marc Hendriks

Marco Reumkens

Maria Jansen

Marjon Hulst

Marlou Jennekens

Maurice van Graven

Michèle van den Bragt

Miriam van Ooijen

Mirte Pieper

Monique Snellings

Nickee Rutten

Nicole Hendrix

Nicole van Wolven

Paul Kirschner

Peter Bertholet

Petra Haket

Remco Könings

Renée Keulemans

Ron Bonekamp

Ryszard Kruszel

Sandy Deckers

Silvia Pisters

Simone Kerkhove

Steffie Pieper

Thecla van Hoogstraten

Theo Kleiweg

Thijs Roovers

Trudie Schils

Vincent van Straaten

Ward Wijnands

Wim Horsch

...en vele anderen!

#2

ONZE VISIE OP ONDERWIJS & KINDONTWIKKELING

(wat zijn de strategische hoofdlijnen?)

ONZE REGIONALE VISIE IS:

“

IN PARKSTAD GROEIT DOOR GOEDE SAMENWERKING
EEN NIEUWE GENERATIE

OP DIE IN GOEDE GEZONDHEID, MET GELIJKE KANSEN EN MET ONTWIKKELDE TALENTEN
HET KEERPUNT IN DE REGIO VORMT.

”

DAT BETEKENT DAT WE SAMEN WERKEN AAN:

BREDE WELVAART IN PARKSTAD...

...waarbij we streven naar een niveau van welvaart en welzijn op minimaal het gemiddelde Nederlandse niveau

(bron: strategische agenda Parkstad 2021-2030)

...door opgroeiende generaties een gezonde omgeving met gelijke kansen te bieden, zodat zij hun talent zó kunnen ontwikkelen...

1. dat het onderwijsniveau op minimaal het gemiddelde Nederlandse niveau komt
2. dat meer jongeren (economisch & maatschappelijk) mee kunnen doen in de samenleving
3. dat we meer jongeren behouden voor de regio

(toevoeging via dit ambitiedocument onderwijs & kindontwikkeling)

WE WERKEN VANUIT DE OVERTUIGING:

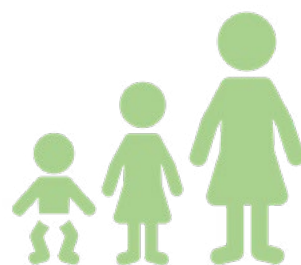
IEDER KIND IS TALENTVOL

Ieder kind heeft een uniek talent en deze willen en moeten we benutten zodat ze kunnen (leren) meedoen in een doorlopende leerlijn en in een inclusieve samenleving.

DE LEVENSLIJP ALS KAPSTOK

(Zo vroeg mogelijk) investeren in jeugd is rendabel, met extra aandacht voor de jongste jaren en de kwetsbare overgangen.

INTEGRATIE LEEFDOMEINEN STIMULEERT ONTWIKKELING

Leefdomeinen integreren rondom het kind en op/ rondom een schoolomgeving loont voor veilige randvoorwaarden, ontlasten onderwijs, gelijke kansen en sterke sociale netwerken.

EN DAARVOOR IS COMMITMENT NODIG VANUIT GEMEENTEN EN PARTNERS:

DE ZES BELOFTES VOOR ONZE AMBITIE

- 1 Onze ambitie maken we waar met dit Ambitiedocument als gezamenlijk **REGIONAAL KOMPAS** ook lokaal en naar andere domeinen
- 2 Vanwege de complexiteit van de opgaven verwachten we een **TEAM EFFORT** van alle betrokkenen met **OUDERS** als primair verantwoordelijke
- 3 Voor duurzaam effect en succes hanteren we **LANGE TERMIJN FOCUS EN COMMITMENT** gecombineerd met **KORTE TERMIJN ACTIE**
- 4 Het **"PLAN VAN IMPACT"** houden we centraal om de krachten op de belangrijkste doelen voor de lange termijn te richten
- 5 We **MONITOREN EN DELEN** om tijdig bij te sturen, om op te schalen én zodat successen een **KATALYSATOR VAN VOORUITGANG** zijn
- 6 Bij problematiek met een grootstedelijk karakter **HARMONISEREN** we waar mogelijk ons (lokale) beleid en processen, zodat we geen onnodige bureaucratie en inefficiëntie creëren in de toch al krappe arbeidsmarkt

Dit verklaren wij,

...
...
...

→ hier kan ook uw naam staan!

#3

PLAN VAN IMPACT

(welke strategische opgaven
staan voor ons centraal?)

1

LERENDE NETWERKEN

2

**GEZONDE & VEILIGE
SCHOOLOMGEVINGEN**

3

RIJKE SCHOOLDAGEN

4

**GEHARMONISEERD
BELEID & AANPAK**

5

TROTS & VERTROUWEN

6

IMPACT & PREVENTIE

1

LERENDE NETWERKEN

BESCHRIJVING VAN ONZE OPGAVE

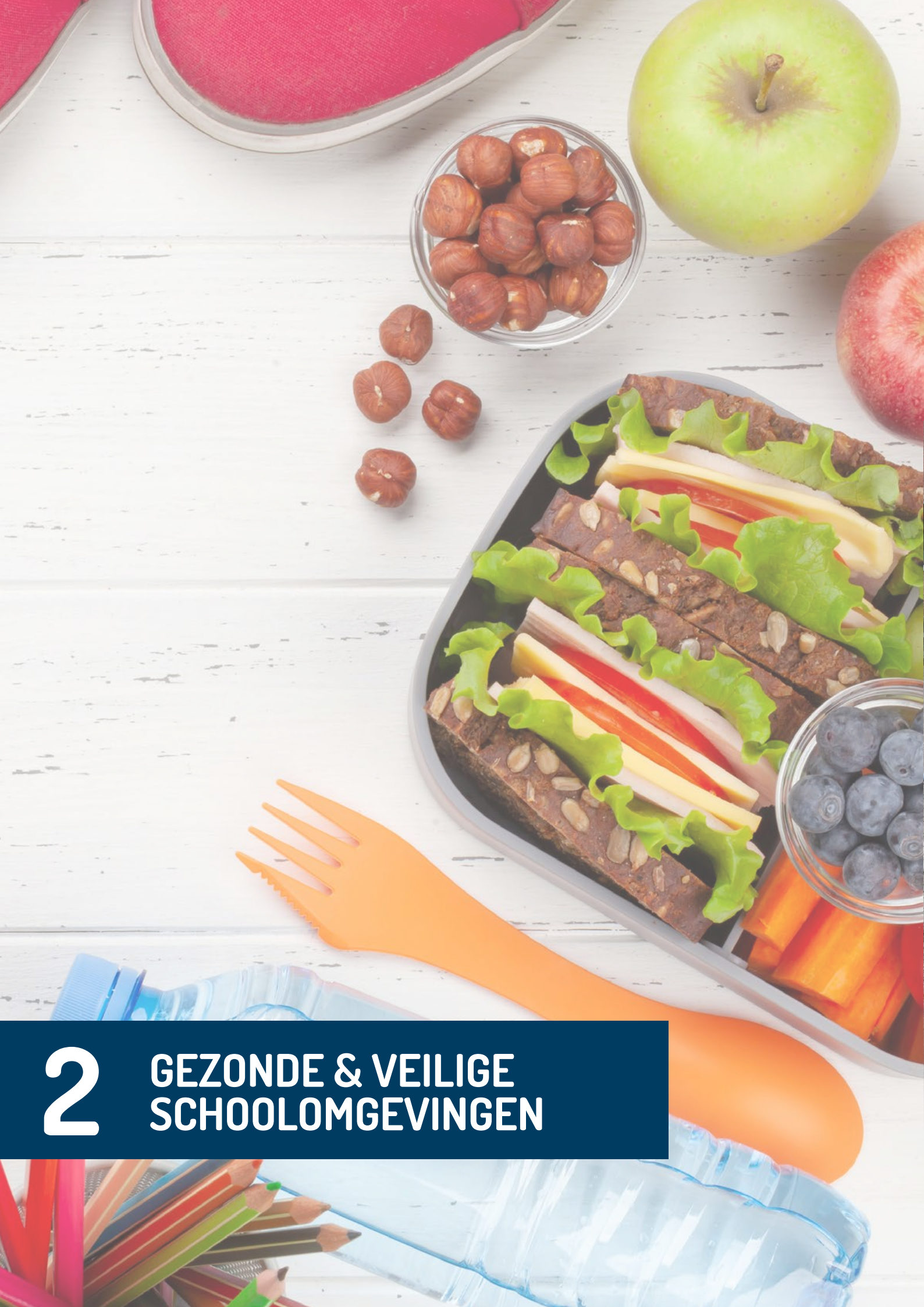
Houd overzicht, monitor de belangrijkste opgaven (en voortgang) en organiseer daar lerend vermogen bij (macro/meso/micro). Blijf cijfers actualiseren, analyseren en duiden/relateren om de inzet op de juiste thema's te blijven richten.

De opgaven in Parkstad vragen om het continu verbeteren van inzicht in die opgaven (en de relaties daartussen), maar ook in wat er concreet gebeurt, hoeveel dat bijdraagt aan onze strategische doelen én hoe we dat wat werkt kunnen opschalen.

Trudie Schils
(Maastricht University en Educatieve Agenda Limburg)

2

GEZONDE & VEILIGE
SCHOOLOMGEVINGEN

BESCHRIJVING VAN ONZE OPGAVE

Bevorder een gezonde leefstijl en initiatieven die kinderen/scholen een goede basis én gelijke kansen geven (basisvaardigheden bevorderen).
Houd daarbij oog voor de belastbaarheid van de schoolomgeving en kijk breed naar alle partners rondom scholen zoals ouders/opvoeders, kinderopvang en welzijn/vrije tijd.

“

Scholen spelen logischerwijs een belangrijke rol in een stevige basis en gelijke kansen voor iedere jeugdige. Sterke partnerships rondom scholen zijn essentieel om dat succesvol te kunnen blijven invullen.

”

Esger van Baest
(Broeklandcollege, Emmacollege, ISK Brunssum, Techniekcollege)

3

RIJKE SCHOOLDAGEN

BESCHRIJVING VAN ONZE OPGAVE

Verleng en verrijk de schooldag om jeugd optimale ontwikkelingskansen te bieden met bewezen concepten maar maatwerk dat bij de populatie per school past. Kijk daarbij naar een integrale verbinding tussen domeinen: leren, gezondheid, wonen/openbare ruimte, veiligheid en werken.

De ontwikkeling van een kind beperkt zich niet tot cognitie, daarom zou het integraal betrekken van verschillende domeinen bij het vormgeven van onderwijs en vrije tijd van kinderen de norm moeten zijn. Naast het belang van bewezen effectieve concepten speelt maatwerk een belangrijke rol.

Marc Hendriks en Andrew Simons
(Gezonde Basisschool van de Toekomst, Movare)

4

GEHARMONISEERD BELEID & AANPAK

BESCHRIJVING VAN ONZE OPGAVE

Maak het beleid in de regio voor ouders & partners zo eenduidig mogelijk. Bevorder gelijke afspraken voor een grotere slagkracht en ontlast professionals (minder administratieve last). Om de verschillende standpunten op dit vlak te overbruggen is prioritering/selectie nodig.

De urgentie is hoog om vanuit één regionale visie samen te werken en te lobbyen voor broodnodige hulp van buiten Parkstad. Ook het beleid en de aanpak in de regio meer uniformeren hoort daarbij; dat bespaart kostbare tijd en moeite, die we beter in de kindontwikkeling kunnen steken.

Bert Nelissen
(Innovo)

5

TROTS & VERTROUWEN

TAKE

BESCHRIJVING VAN ONZE OPGAVE

Vergroot trots, vertrouwen en prestaties door Parkstad-verhalen en successen mét optimistische ‘haakjes’ voor de toekomst te vertellen.

“

Eén van de belangrijkste succesfactoren voor talentontwikkeling is zelf-effectiviteit: het geloof in eigen kunnen. Dat kunnen kinderen en jongeren leren door succeservaringen op te doen, van leraren en professionals die op hun beurt weer vertrouwen op hun vakmanschap. Parkstad zit vol goede voorbeelden. Vertrouw op die eigen kracht en laat samen de talenten van alle leerlingen en studenten in de regio groeien!

Marlou Jenneskens
(Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)

”

6

IMPACT & PREVENTIE

BESCHRIJVING VAN ONZE OPGAVE

Overtuig elkaar én anderen (binnen én buiten Parkstad) van eenieders invloed en verantwoordelijkheid in de ambitie en investeer in preventie.

Lobby voor extra steun op impact en het ontschotten van én ruimte creëren in wet- en regelgeving.

“ Samenwerking heeft onze regio al veel gebracht. Ook nu is gezamenlijk eigenaarschap op lange termijn voor de jeugd van Parkstad cruciaal om de impact te maken die we beogen. Daarmee bouwen we samen een omgeving en een nieuw narratief voor een regio waar je gewoon wilt zijn!

Peter Bertholet
(Stadsregio Parkstad Limburg)

BIJLAGEN

achtergrond en onderbouwing

#4

PARKSTAD IN CIJFERS & BEELDEN

(wat is de context en tijdlijn van onderwijs en kindontwikkeling in deze regio?)

OVER PARKSTAD LIMBURG

257.000 inwoners; 23% van alle Limburgers

Bevolkingsontwikkeling:

1997: 285.000 inwoners
 2012: 262.000 inwoners
 2020: 257.000 inwoners
 2030: 247.000 inwoners
 2040: 237.000 inwoners

1 van de 6 regio's met 'landelijk relevante leefbaarheidsproblematiek' (bron: min. BZK)

(Groot Amsterdam, IJmond, Rijnmond, Drechtsteden, Parkstad, Haaglanden)

Drie elementaire aspecten die sterk bepalend zijn voor de (economische) potentie en kracht zijn ondermaats*:

GEZONDHEID en **ONDERWIJSPRESTATIE** en **ARBEIDSPARTICIPATIE**

* bron: Strategische Agenda Stadsregio Parkstad Limburg 2021-2030

EEN TIJDLIJN

VAN...

groeit werkloosheid, wantrouwen en sociale problematiek

VIA...

problematiek en achterstand groeit, wordt intergenerationeel overgedragen en werkt psychisch/praktisch als self-fulfilling prophecy

NAAR...

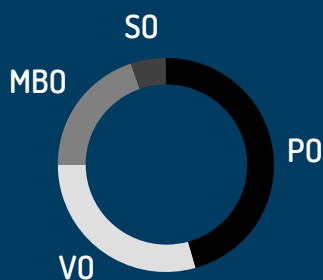
we bundelen de krachten voor opgroeiende generaties in Parkstad

doorlopend:

diverse initiatieven en samenwerkingen t.b.v. onderwijs en kindontwikkeling op verschillende niveaus

WAT ZEGGEN DE CIJFERS OVER PARKSTAD?

LEERLINGENAANTALLEN PARKSTAD

Primair onderwijs: 16.528
 Voortgezet onderwijs: 10.682
 MBO/BOL/BBL: 7.129
 SBO/SO/VSO: 1.870
totaal: 36.209

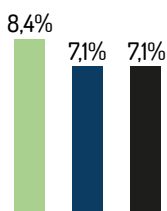
(bron: DUO okt 2020)

BRONNEN:

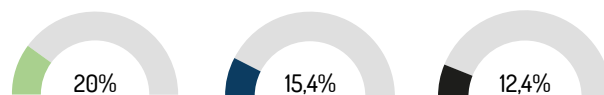
- * CBS/transformatieparkstad.nl (2020)
- ** RIVM/RIGO en transformatieparkstad.nl (2018-2019)
- *** GGD Zuid-Limburg/transformatieparkstad.nl (2018-2019)
- **** Programma SES Parkstad Limburg 2020-2023
- ***** CBS Jeugd (parkstadincijfers.nl) (2020)
- ***** Factsheet voorlopige VSV-cijfers Parkstad (2020-2021)

ENKELE SOCIAAL ECONOMISCHE CIJFERS

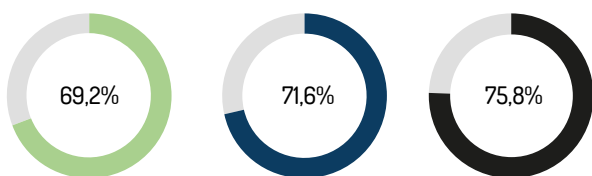
● Parkstad ● Limburg ● Nederland

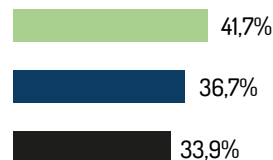
Aandeel huishoudens met/onder het sociaal minimum (2018)*

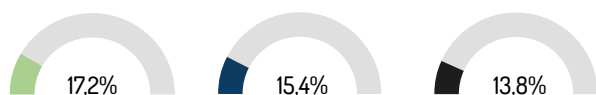
Aandeel personen met een uitkering (2019)*

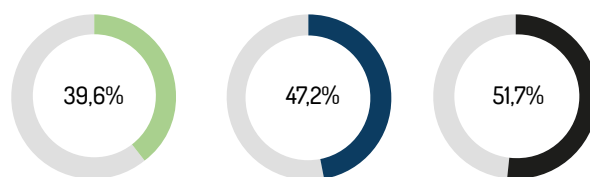
Aandeel personen met een goed ervaren gezondheid (2016)**

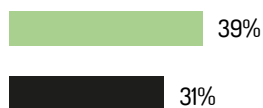
Aandeel personen met langdurige ziekte/aandoening (2016)**

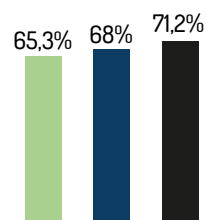
Aandeel personen met obesitas (2016)**

Aandeel personen dat voldoet aan de beweegrichtlijn (2016)**

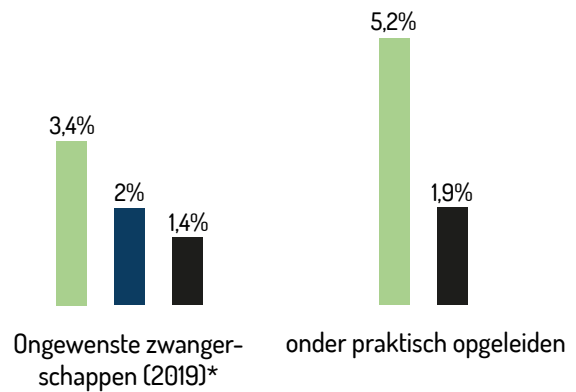
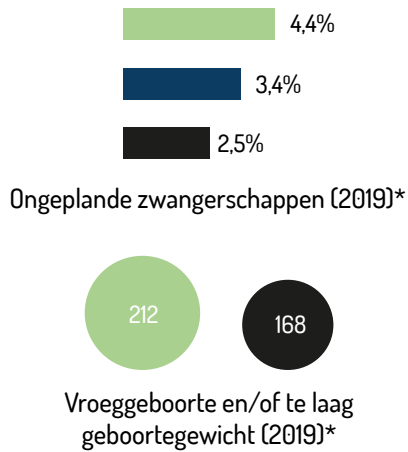
Aandeel laagopgeleiden van werkzame bevolking (2018)***

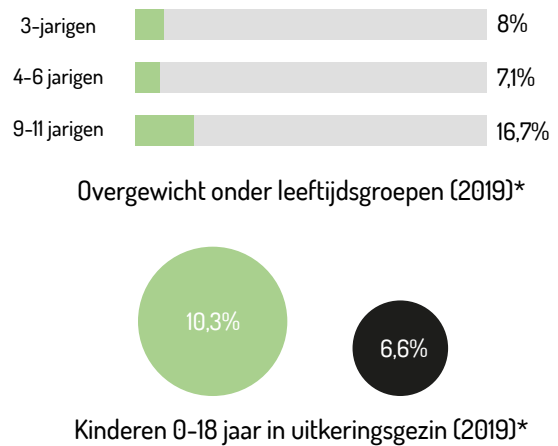
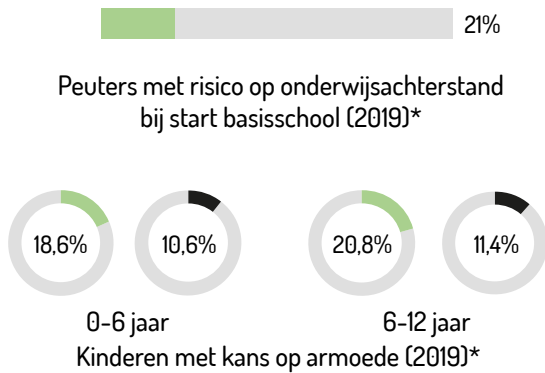
Bruto arbeidsparticipatie (2019)*

ENKELE CIJFERS LANGS DE LEVENSFASEN

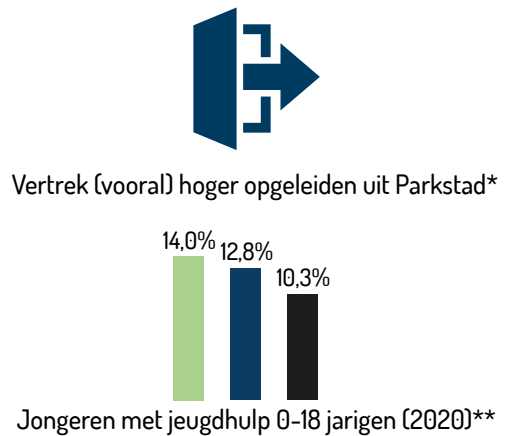
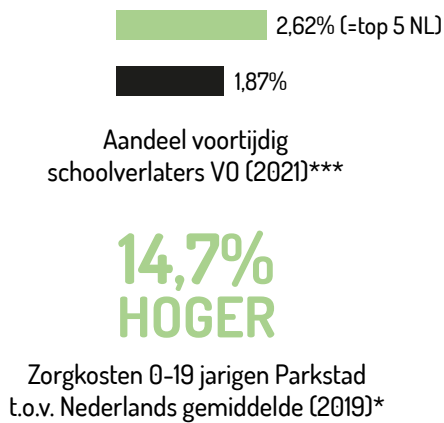
-9 MAANDEN - PEUTER

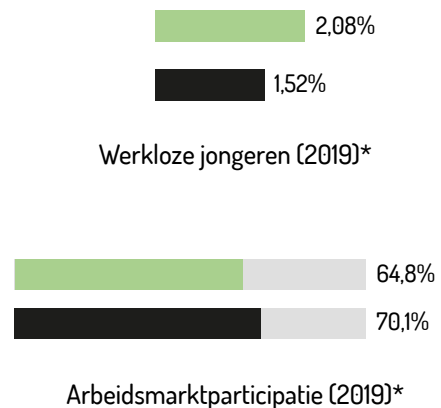
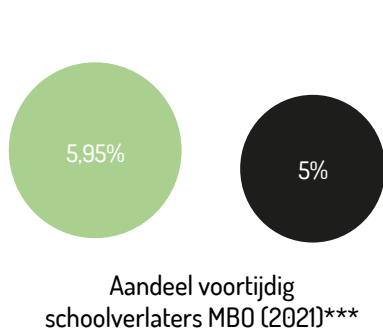
PRIMAIR ONDERWIJS

VOORTGEZET ONDERWIJS

MBO / WERK

GELUIDEN UIT DE INPUTGESPREKKEN

“Volg de **LEVENSLLOOP** van het kind en investeer zo vroeg mogelijk voor een optimaal rendement”

“Generatie op generatie is de problematiek in Parkstad in cijfers en hoofden gaan zitten; ook **STRUCTURELE VERBETERING** duurt generaties”

Er gebeurt al veel goeds op verschillende niveaus, maar een goed fundament voor onze opgroeiende generaties vraagt om een stevige regionale visie en strategische benadering

EEN CONSTRUCTIEF TOEKOMSTPERSPECTIEF...

“In Parkstad komt **VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN** veel voor waardoor toeleiding naar de arbeidsmarkt voor een te grote groep lastig is”

“Een regionale visie en strategische laag zou ons helpen om onderling en naar buiten **KRACHTEN TE BUNDELEN** rondom wat écht nodig is”

“Er lopen diverse initiatieven maar of die **VOLDOENDE IMPACT** hebben voor verbetering is onbekend”

“**GEZONDHEID EN KANSENGELIJKHEID** zijn randvoorwaarden om je als kind te ontwikkelen”

“De **OPGAVEN IN PARKSTAD** zijn het grootst dus legitimeren een visie en inzet op deze regionale schaalgrootte”

“Investeer in hoger niveau van **TAAL EN REKENEN**, voor een goede basis en toekomstperspectief”

“Een sterker **GEVOEL VAN TROTS** ontwikkelen helpt een kind en de regio vooruit”

“School is een **BELANGRIJKE BROEDPLAATS** voor integrale kindontwikkeling maar onderwijs personeel loopt over door allerlei extra taken”

“Verbinding met **ANDERE LEEFDOMEINEN** biedt een goede structuur om onderwijs/kind te helpen”

...WAARAAN WE JARENLANG SAMEN KUNNEN/GÁÁN BOUWEN

“**HARMONISEER BELEID/PROCESSEN** in de regio waar mogelijk, voor de broodnodige slagkracht en efficiëntie”

“Het **ALGEMENE BELANG** moet vaker overheersen, ook als het eigen belang daarvoor een keer aan de kant moet”

“We kunnen profiteren van voorbeelden als **GEZONDE BASISCHOOL VAN DE TOEKOMST, GELIJKE KANSEN ALLIANTIE EN HEERLEN-NOORD** als laboratorium”

“Om écht het verschil te maken moeten we **BESTUURLIJKE CYCLI** overstijgen”

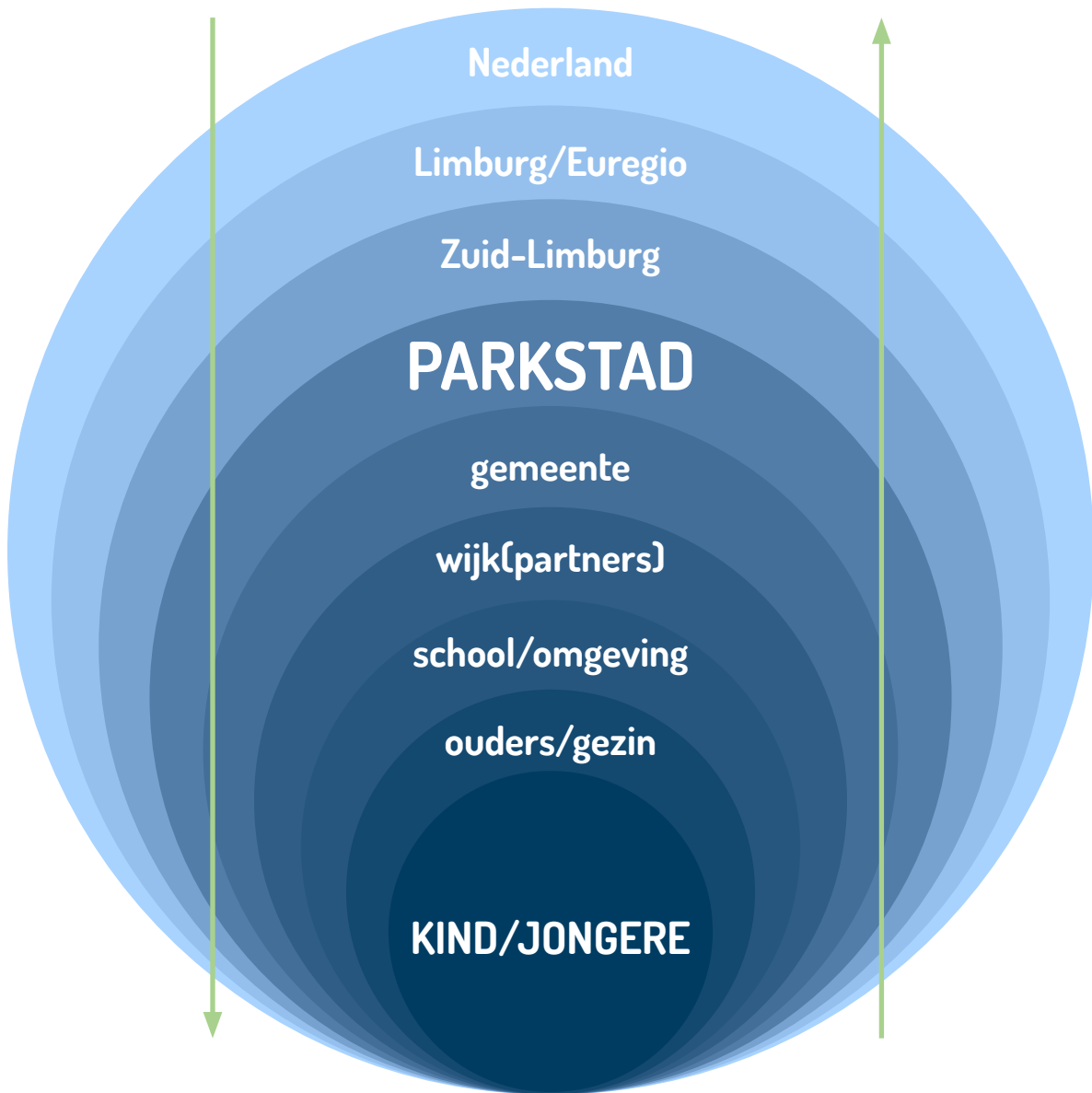
(*bovenstaande punten zijn slechts een selectie van de brede input)

#5

POSITIONERING

(hoe benutten we elkaars
rol en krachten optimaal?)

OP VERSCHILLENDE NIVEAUS WORDT HARD GEWERKT AAN, MET ÉN VOOR ONZE OPGROEIENDE GENERATIES

OM DE PLUS VOOR PARKSTAD TE CREËREN KAN DE STADSREGIO PARKSTAD LIMBURG

(de bestuurlijke samenwerking tussen de 7 gemeenten met ondersteuning van regiobureau)

EEN KATALYSATOR ZIJN

EEN KATALYSATOR MET ROLLEN ZOALS:

**INZICHT VERGAREN
EN KENNISDELING**

**HARMONISEREN BELEID
EN PROGRAMMA'S**

**FACILITEREN LOBBY
EN SAMENWERKING**

— — — — —

**CRUCIAAL ZIJN DE VERTALING VAN VISIE/OPGAVEN NAAR STRATEGIE
EN UITVOERING, IN HECHTE SAMENWERKING EN UITWISSELING**

(look met de jeugd zelf)

— — — — —

**DE NIEUWE GENERATIES VAN PARKSTAD;
DE TOEKOMST VAN ONZE REGIO**

